

האגודה

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [טו]

יג' טבת תשפ"ו 1607 (שנה לא')

ההפטרה: "ויקברו ימיי" (מלכים א, ב)

פרשת ויזי

"המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הלועזים ויקרא בהם שמי ושם אבותי"...

(מזו, טו) יעקב אבינו מברך את יוסף ואומר: "המלאך הגואל אותי", ועולה השאלה: מדוע לא אמר "המלאך אשר גאל אותי" בלשון עבר? ועונה על כך הזוהר הקדוש: "המלאך הגואל אותי" - זוהי השכינה הנמצאת עם האדם הצדיק ומלווה אותו בתמידות, לכן נזהר לשמור את מצוות התורה ובכך נביא על עצמנו שמירה והגנה, כי התורה מגינה ומצילה מן הפורענות.

בפרט כששומרים את מצוות "ונשמרתם לנפשותיכם" שנוגעת לעצם חיותנו בעולם הזה ממש, שאם לא נישמר בהיותנו בדרכים ולא ננהג על פי כללי הזהירות אנו עשויים לגרום לעצמנו נזק שתוצאותיו מי שורנו.

"ראובן בכורי אתה כוזבי וראשית אוני יתר שאת ויתר על פוזו כמים אל תותר"

(מט, 3-ד) ראובן בכור יעקב, לו היה ראוי הכל: המלכות, הבכורה והכהונה אולם בגלל הפחז קרי קלות הדעת והפזיזות שאחזוהו הפסיד הכל, המלכות ניתנה ליהודה, הבכורה ליוסף והכהונה ללוי, "אל תותר" - ולא נשאר לו אחיזה בהם...

גם בחיי היום יום צריך להפעיל שיקול ולא לנהוג בפזיזות ובקלות ראש שכן באופן זה ימנע אדם מעצמו תקלות ועגמות נפש וכל שכן שנוהגים בכביש כי חיי אדם תלויים בכך. והנוהג כן יזכה להצלחות ולסיעתא דישימא בכל ענייניו ולא יגרום למעוות שלא יוכל לתקון.

השקפת היהדות

הסכנה שבדיבור בטלפון הנייד בנהיגה

שיעוריו של הרב יוסף צ. היו לשם דבר ורבים אהבו לשמוע את דברי התורה שמסר בטוב טעם ודעת ובכך קנה לעצמו תלמידים הרבה. כיוון שהרב התגורר בירושלים ושומעי לקחו לא תמיד הצליחו להגיע לשיעוריו מפאת המרחק הרב, הגה אחד מתלמידיו רעיון "הבה נקליט את שיעוריו היומיים ונעבירם לאחד מקווי הטלפון לזיכוי הרבים, וכך יוכלו רבים להתענג על שיעורי הדף היומי שלנו". והיה מי שהעלה רעיון נוסף לארגן שבת רוחנית באחד המלונות בארץ. הרעיון קרם עור וגידים ולמעלה מ-200 משפחות נרשמו לשבת זו, כך יוכלו להכיר את הרב מקרוב.

בליל שבת, פתח הרב בדבריו: "ברוכים הבאים לשבת הקדושה, נעים לי להכירכם אך בטרם אפתח בדברי תורה אספר לכם את שהתרחש עימי היום בצהריים: ערב שבת, אני בדרכי למלון, 40 דקות נסיעה בסך הכל, אינני נוהג לדבר בפלאפון בזמן הנהיגה, ואם הוא מצלצל רעיתי הרבנית עונה למתקשרים. באחת הירידות לכיוון לטרון גלש הפלאפון לכיוון רגלי לקרקעית

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 4:49-4:54 * סוף זמן ק"ש 8:41-8:43

יציאת ש"ר"ת: 5:51

יציאת שבת: 5:21

כניסת שבת: 4:29

הרכב, האטתי ושלחתי את ידי כדי להרימו, עודו אחוז בידי שמעתי סירנה משטרתית ושוטר שהורה לי לעצור בצד, וכך עשיתי. "אדוני, הרי ידוע לך שאסור לדבר בזמן הנהיגה. מדובר בקנס של 1,000 ₪ 1-8 נקודות" אמר השוטר בחומרה.

"סליחה, אבל לא דיברתי, אני יודע שאסור, בסך הכל המכשיר נפל והרמתי אותו", השבתי מתנצל. "אני מצטער, אסור להחזיק פלאפון בזמן הנהיגה, רישיונות בבקשה". השוטר נטל את הרישיונות ונכנס לניידת, כעבור שתי דקות יצא משם והחזיר לי את הרישיונות ואמר: "סע לשלום", "והרפורט?", שאלתי. "אני כל בוקר שומע שיעור בדף היומי מפי הרב יוסף צ. היעלה לדעת שתלמיד ירשום רפורט לרבו? כבוד הרב, סע לשלום ובפעם הבאה תשאיר את המכשיר על רצפת הרכב בזמן שאתה נוהג".

שרת התחבורה הודיעה החודש על מהלך דרמטי להחמרת הענישה על שימוש בטלפון נייד בזמן נהיגה כי נהגים שייתפסו משתמשים במכשיר ייקנסו בסכום של 10 אלף שקל, במקום הקנס הקיים כיום – 1,000 שקל ו־8 נקודות חובה. עוד נבחנת אפשרות להחממת הרכב בגין ביצוע העבירה, השרה הסבירה כי מדובר בצעד הרתעתי שנועד להתמודד עם העלייה בתאונות הדרכים ובהסחי הדעת בכבישים.

לפי נתוני עמותת אור ירוק, 425 בני אדם נהרגו בתאונות דרכים מתחילת שנת 2025, לעומת 395 בתקופה המקבילה ב־2024 – עלייה של כ־8%. לפי נתוני משטרת ישראל לשנת 2024, יותר מ־161 אלף דוחות נרשמו לנהגים בגין שימוש בטלפון סלולרי בזמן נהיגה, אין ספק שיש קשר ישיר בין השימוש בטלפון הנייד בזמן הנהיגה לעלייה במספר תאונות הדרכים. והחכם עיניו בראשו ישכיל לשים זאת על ליבו ואל יאמר: "לי זה לא יקרה", והנזהר ישכון בטח.

החסד שהציל

היה זה באחד ממוצאי השבתות בתחילת החורף, נסעתי מבני ברק לביתי בירושלים, מזג האוויר היה סוער. לפני העליה לקסטל צדה עיני טנדר חונה בצידי הדרך כשלידו עומדים שניים ומאותתים לעזרה. ריחמתי עליהם והתקרבתי לעברם "המנוע התקלקל, מזה שעותיים שאנו כאן ואיש אינו עוצר", אמר האחד. "היינו אמורים להיות בירושלים, מתקיים עתה טקס חלוקת פרסים, והפרסים איתנו ברכב", הבהיר השני במרירות. העליתי אותם לרכבי עם מטלטליהם והבאתי אותם למחוז חפצם, כשאני מוריד אותם בפתח האולם כשפיהם מלא תודה. לאחר כחודש, חניתי בבני ברק לצורך סידור כלשהוא ונכנסתי לחנות לקנות דבר מה, לפתע בא מולי אדם והושיט לי את ידו לשלום. לא הכרתיו אך הוא הזדהה כאדם שלקחתי באותו מוצאי שבת סגריר לאולם הכינוסים בירושלים, "אינך יודע איזה חסד גדול עשית עמנו באותו לילה, היית שליח משמים, שהמצווה תגן בעדך ותשמור עליך", אמר בהתרגשות ונפרדנו לשלום.

בני שרצה להיכנס למושב האחורי לנמנם התיישב לידי ברגע האחרון במושב הקדמי ויצאנו לירושלים. ברגע מסוים שנרדמתי לרגע סטתה המכונית מהנתיב הימני הישר לנתיב השמאלי. הנס הראשון היה שאף מכונית לא באה מולי, בני החל לזעוק "אבא, אבא", ברגע זה התעשתי והטיתי את המכונית חזרה למסלול הנסיעה אלא שאז דהרה המכונית במהירות והתנגשה חזיתית בגדר, עברה אותו והחלה להתהפך במורד ההר הסלעי כעלה נידף, כשהיא מוטחת בעוז בכל צדדיה בסלעי ענק. קולות נפץ של זכוכיות וקימוטי פח התערבלו בזעקות אימים של "שמע ישראל", ו"ריבוננו של עולם", שבקעו מגרוננו, עד שהשתררה דממה. כשכולי אפוף ככאבים עזים בכל חלקי גופי, הבחנתי כי בני מצוי מעלי מביט בי וחי. "שמע, לפני

היציאה לירושלים מילאתי מיכל דלק שלם, העלול להתלקח בכל רגע", אמרתי בקול מרוסק. התרנו את חגורת הבטיחות וחלנו החוצה. נוכחנו לראות כי נותרנו בחיים בחסדי שמים אמנם הגוף כואב אך ממכות יבשות בלבד, ואף לא נפצענו בצורה מסוכנת.

התחלנו לדדות לכיוון הכביש כשאנו מטפסים על קוצים, מהמורות ושברי פח. רכב עצר לאיתותי בני, לשמע סיפורנו הציץ לעבר גוש הברזל המקומט המושלך בעמק, לא מאמין שיצאנו ממנו חיים. הוא פינה אותנו לביה"ח הדסה הר הצופים, ובחסדי ה' עוד באותו הערב, שוחררנו הביתה.

למחרת כשסדרתי את ענין גרירת הרכב, נוכחתי בנס הגדול: החלק האחורי של המכונית היה מרוסק כולו, גג הרכב הגיע לקרקעיתו, הצטמררתי לחשוב מה היה קורה אילו היה בני מחליט לנמנם שם...

כל חלקי הרכב היו הרוסים לחלוטין, רק שני המושבים הקדמיים נותרו בשלמותם וכאילו יד אוהבת עטפה אותן והגנה עליהם.

כשהגיע הגורר לגרור את המכונית שאל: "מה עם הנוסעים?"

בני השיב לו: "כלום", הלה סבר כי אכן "כלום", ה' ישמור, והנהגן בראשו לאות השתתפות בצער. אולם בני העמידו מיד על גודל הנס. הגורר שמע את הדברים, ולשמע הנס המופלא לא נחה דעתו עד ששלף מצלמה והנציה את גודל הנס על כי אנשים יצאו חיים מרכב במצב כזה. כששכבתי בביתי, על מנת להתאושש מהטראומה שעברה עלי, הידהדו בראשי המילים שוב ושוב: "שהמצוה תגן בעדך ותשמור עליך", והבנתי כי יתכן שבזכות החסד גמלו עימי חסד, יזכוני לרחם על הבריות ובחסדי ה' רחמו עלינו משמים. (נפלאותיו לבני אדם)

הלכות זהירות בדרכים [טו]

פינת ההלכה

נהג רכב [ז]

א. מצוה וחובה על נהג הרכב לשמור ולקיים את תקנות התנועה בכביש [כגון: לא לנסוע במהירות מופרזת, לתת זכות קדימה להולכי רגל במעבר חצייה וכדו'] (דני ממונות לגאון אב"ד עזרא בלוי ח"ג שער שני פ"א ס"ה, נתיבות חיים לרב אקר זעליג מורסקי שער א פ"א ס"ג-ס). אם מצד שמירת עצמו מסכנות שנאמר: (דברים 7, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" ואם מצד שמירת אחרים מסכנות- שלא לפגוע ולסכן בנהיגתו את הולכי הרגל ונהגי רכבים אחרים שסביבו וכן שלא להזיק את רכושם שנאמר: (ויקרא יט, טז): "ולא תעמוד על דם רעך" (נתיבות חיים סס, מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף בשו"ת י"ד ח"ז סי' רה).

ב. אין לנסוע להפריע לנהג האוטובוס בזמן הנסיעה, ולא ירים קולו כוון שהנהג יכול להתבלבל [שיחשוב שיש חפץ חשוד באוטובוס וכדו'] ולגרור לתאונה ח"ו (בזכות וגשמרתם לגר"א פינהדלר עמ' 80).

ג. אם נהג האוטובוס עבר את התחנה שרצינו לרדת בו או שנהג המונית נסע לכוון הלא נכון שהורנו לו, אין לצעוק לו "עצור", שזעקה עשויה להבהילו ולגרור להתנגשות או התהפכות חלילה, לכן יבקש מהנהג בצורה מכובדת לעצור בהזדמנות הראשונה (בזכות וגשמרתם עמ' 90).

ד. אין לנסוע כנגד כוון הנסיעה, אלא אם כן עושה זאת כדי לעקוף בכביש דו מסלולי ובמקום שמותר [קו מקווקו ולא רציף] ובאופן שמותר [דהיינו לאותת שרוצה לעקוף ושהנתיב הנגדי פנוי].

ה. בעל רכב פרטי הרואה בדרכו אנשים הזקוקים להסעה לאותו כיוון שהוא נוסע, מצווה מצד גמילות חסדים לעצור להם ולהסיעם ואף להציע להם טרמפ, אולם יש מקרים בהם הוא פטור מלעשות זאת כשזה:

* על חשבון אחרים – כגון: שמעכב את התנועה בכביש.

* על חשבון הבטיחות – כגון: שהזקוק לטרמפ עומד במקום האסור בעצירה.

* על חשבון זמנו – כגון: שיאחר לעבודה או למקום נחוץ אחר.

* על חשבוןו האישי – כגון: כשמשוחח במכוניתו שיחה פרטית חשובה.

גם בארבעת המקרים הראשונים, בכל אופן, יש לשקול מה הם אפשרויותיו של המבקש להגיע אל יעדו גם בלעדיו כגון: שהמבקש נמצא במקום מבודד או מסוכן (מרכבו ארגמן עמ' פא ס"ה, עיין עלינו לשבח

ח"א עמ' תרה).

להווי ידוע שרבני ישראל מתנגדים לכך שבני תורה ייסעו בטרמפים (עלינו לשבח ח"א עמ' תר"ח).

ו. הרואה מכונית שאירע בה קלקול באמצע הדרך שבין עיר לעיר, מצווה וחובה להגיש עזרה לנוסעיה בכל מה שאפשר היינו בעצה טובה, בתיקון הרכב או משהו אחר, שיש בזה מצות גמילות חסדים ואפילו שנהג המכונית אינו שומר תורה ומצוות (ש"ת יח"ד ח"ה סי' סד) מכל מקום יש מקרים בהם הוא פטור מלעזור [כמו בהשבת אבידה] (מרכבו ארגמן עמ' לא ס"ה). כשהוא תלמיד חכם, אדם מבוגר, אדם בעל משרה מכובדת, אדם מכובד מחמת עושרו, חולה שמסיבות בריאותיות אינו יכול, בתנאי שאם היה קורה להם אותו מקרה לא היו מתעסקים בדבר (משפטי התורה ח"א פ"ח) ומטעמי צניעות או שיפסיד כסף אם יתעסק בכך (מרכבו ארגמן סס).

ז. מכונית שלא נדלקת והנהג מבקש מהעוברים ושבים שידחפוהו כשהוא יושב בפנים, מצוה לעזור לו ויש בזה משום גמילות חסדים, אך יש מקרים שהוא פטור (עלינו לשבח ח"א עמ' תר) כשאר הפטורים המובאים בסעיף הקודם (עין סס).

ח. **נסיעה לאחור** - הנסיעה לאחור מותרת כדי להיכנס או לצאת מחניה ולא לשם נסיעה אחורנית בניגוד לכוון התנועה בכביש [כגון: שטעה בפניה או הגיע לכביש ללא מוצא, שבמקרה כזה ימשיך עד למקום שיוכל לעשות פרסה] (הלכ"ז 7).

ט. לפני שנוסע לאחור צריך להיזהר ולהתבונן שלא מגיעה מכונית או הולך רגל שעובר ורק אח"כ ייסע לאחור באטיות (הלכ"ז 7, נתיבות חיים שער א פ"ב ס"כח).

הסבר: - מאחר ושדה הראיה מאחור מוגבל יש מצבים שקשה להבחין בנעשה ועשויים לפגוע בעוברים מאחור.

- מומלץ להתקין במכונית מצלמת רברס וכך אפשר לראות בוודאות על המסך מה שמתרחש מאחור.
- מומלץ להתקין ברכב צפצוף שנמשך כל זמן שהמכונית נוסעת לאחור כדי להזהיר את העוברים.
- מצוי מאוד שהולכי רגל או רוכבי אופנים עוברים מצד לצד סמוך למכונית שנוסעת לאחור, לפתע פתאום ויכולים להיפגע.

י. **שמירת מרחק** - חובה על הנהג לשמור על "מרחק עצירה" מהרכב שלפניו, שמירת מרחק תאפשר לנהג לעצור עצירת פתע במצב חירום מבלי לפגוע ברכב שלפניו (נתיבות חיים שער א פ"ב ס"מא ע"פ הגאון רבי יצחק זלכרסטין זש"ר אבני חושן ח"ב עמ' תקנז, משפטי התורה לגר"ש ספי"ב ז"ק סי' נח, פתחי חושן ניוקין פ"א הערה עא, הלכ"ז 7)

יא. כיום יש במכוניות החדשות סימון אוטומטי המופיע ומתריע כאשר לא שומרים על "מרחק עצירה" הנדרש מהרכב שלפניו. במידה ואין, צריך לשמור מרחק של 2 שניות לפחות מהרכב שלפניו (הלכ"ז 7).

יב. גם כשהתנועה איטית יש לשמור על מרחק מהרכב מלפניו ולא להיצמד אליו.

הטעמים: לא מעט תאונות דרכים מתרחשות בנסיעה בזמן פקקי תנועה בשל אי שמירה על מרחק ראו מהרכב שמלפנים. כשיש פקק תנועה מהירות הנסיעה משתנה תכופות, הנסיעה מזדחלת ומכוניות סוטות ועוברות מנתיב לנתיב גם מבלי לאותת (הלכ"ז 7).

יג. **שימוש בטלפון נייד בנסיעה** - אסור להחזיק ביד טלפון נייד בזמן הנסיעה ולדבר בו [ע"פ החוק במקרה כזה הקנס 1000 ו-8 נקודות] (הלכ"ז 7, נתיבות חיים שער א פ"ב שאיסור זה מוסכם על כל גדולי ישראל)

הטעמים: -היסח דעת שנגרם עקב השימוש בטלפון הנייד מעלה את הסיכון לתאונה פי 10 (הלכ"ז 7, נתיבות חיים שער א פ"ב ס"סח).

-צריך לאחוז את ההגה בשתי ידיים וכשמחזיק את הטלפון הנייד ביד אחת יכול לאבד את השליטה ברכב ובכך מסכן את עצמו ואת סביבתו (הלכ"ז 7).

יד. גם כשיש צורך דחוף לדבר בטלפון הנייד אזי מותר שיחה קצרה ובאמצעות דיבורית בלבד או אוזניה אחת (הלכ"ז 7, נתיבות חיים שער א פ"ב הערה 90 זש"ר ש"ת שד"ט הקהתי והגר"ש דב"ל לקוי).

הסבר: -גם כשמשוחח בדיבורית, שיחה ארוכה משיחה את דעתו של הנהג מהנעשה בכביש וכל מחשבתו מרוכזת בשיחה.

-הרבה אנשים משתמשים בידיהם ועושים תנועות בזמן שמדברים וכשהם נוהגים הם לא אווזים בהגה בשתי ידיים, תופעה המהווה גורם לחשש תאונה.

-כשמדבר בטלפון הנייד אפשר להגיע לכלל כעס והוא עשוי להפיג את כעסו על ידי התנהגות בוטה בכביש קרי לחיצה חזקה על הגז והגברת המהירות בצורה מסוכנת, לא לתת זכות קדימה כשצריך, לעקוף בצורה מסוכנת.... (הלכ"ז 7, מומחה מטעם העלון).

טו. אין לגעת בטלפון הנייד במהלך הנהיגה גם כשמשוחח בדיבורית, וכל שכן אין לשלוח מסרונים ווצאפ או לקרא מסרונים ווצאפ שנשלחו אליו (הלכ"ז 7).

הסבר: כשאתם בנהיגה שום דבר דחוף לא מחכה לכם בהודעות בטלפון הנייד, אם זה דחוף מתקשרים! (סס).

העלון מוקדש לעילוי נשמת אליהו בן ורד אסנת שפקודתו ב- יח טבת ת.נ.צ.ב.ה.

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonthaiud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46